

Lausunto HE 99/2025 hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Suomen Tieyhdistys ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2026 (HE 99/2025). Tieyhdistys haluaa nostaa esiin muutamia keskeisiä kipupisteitä, jotka vaikuttavat tieverkon toimivuuteen, turvallisuuteen ja saavutettavuuteen koko Suomessa.

1. Yksityisteiden rahoitus

Yksityistiet muodostavat merkittävän osan Suomen tieverkosta, erityisesti haja-asutusalueilla. Talousarvioesityksessä yksityisteiden määräraha ei ole riittävällä tasolla suhteessa tarpeeseen ja se on pudonnut muutamassa vuodessa reilun 20 miljoonan euron tasolta viidesosaan. Nyt esitetty määrä on riittämätön yksityistieverkon korjausvelan vähentämiseksi. Tieyhdistys korostaa, että yksityisteiden kunnossapidon ja perusparannusten rahoitus on turvattava pitkäjänteisesti, jotta voidaan varmistaa maaseudun elinvoimaisuus, huoltovarmuus ja turvallinen liikkuminen. Yksityistiet synnyttävät valtiolle paljon tuloja. Tieyhdistyksen näkökulmasta valtion ei kannattaisi jättää yksityisteitä avustamatta. Yksityisteihin satsatut eurot kertaantuvat, koska yksityiset tieosakkaat laittavat valtionavustuksen rinnalle omarahoitusosuutena merkittävän määrän rahaa. Tienpidon kustannuksiin sisältyvä ALV ei ole vähennyskelpoista, joten valtionavustus palaa pitkälti valtion kassaan arvon lisäveroina. Yksityisteiden satsatut eurot antavat työtä maaseudun yrittäjille.

2. Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuuden parantaminen edellyttää jatkuvia investointeja tieinfrastruktuuriin, kuten näkemäalueiden parantamiseen, liittymien turvallisuuteen ja tärisevien merkintöjen tai keski- ja reunakaiteiden käyttöön. Talousarvioesityksessä liikenneturvallisuuden edistämiseen varatut määrärahat ovat edelleen riittämättömät suhteessa liikenteen tarpeisiin. Tieyhdistys painottaa, että ihmisen toiminnan ja ajoneuvojen turvallisuuden lisäksi liikenneturvallisuusinvestoinnit ja korkeataloinen perusväylänpito ovat vaikuttavia keinoja vähentää onnettomuuksia. Tieyhdistys muistuttaa Suomen pudonneen Ruotsin ja Norjan vauhdista liikenneturvallisuuden parantamisessa.

3. Tienpidon perusväylänpito

Perusväylänpidon rahoitus on vuosien ajan ollut aliresursoitua, mikä on johtanut korjausvelan kasvuun. Esitys ei sisällä merkittävää lisäpanostusta perusväylänpitoon, vaikka tarve on ilmeinen. Tieyhdistys vaatii, että perusväylänpidon rahoitusta nostetaan pysyvästi, jotta voidaan varmistaa tieverkon turvallisuus, sujuvuus ja taloudellinen tehokkuus. Erityisesti vähäliikenteinen tieverkko kärsii väylänpidon rahoituksen niukkuudesta ja ongelmat kertaantuvat vuosi vuodelta.

Yhteenveto

Suomen Tieyhdistys ry katsoo, että esitys ei huomioi riittävästi tieverkon pitkäjänteistä kehittämistä ja kunnossapitoa. Yksityisteiden rahoituksen, liikenneturvallisuuden ja perusväylänpidon osalta tarvitaan selkeitä lisäpanostuksia, jotta voidaan turvata koko maan saavutettavuus ja kilpailukyky. Tienpidon rahoituksessa on kyse myös liikenneturvallisuudesta sekä huoltovarmuuden ja sotilaallisen toimintakyvyn turvaamisesta.

Simo Takalammi, toimitusjohtaja

Suomen Tieyhdistys ry

simo.takalammi@tieyhdistys.fi